

PROGRAM POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA INTERNETOWEGO

realizowany w ramach

SZKOŁY BEZPIECZNEGO INTERNETU

w Szkole Podstawowej

im. 24 Lutego 1863 R. w Małogoszczu

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA INTERNETOWEGO

Są to działania profilaktyczne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom korzystającym z nowych technologii oraz zapobieganiu cyberprzemocy wśród uczniów.

Cele programu:

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci on-line.

Edukacja na rzecz bezpieczeństwa dzieci w Internecie, przekazanie wiedzy na temat:

- specyfiki mediów elektronicznych,
- specyfiki zagrożeń związanych z korzystaniem z Internetu dzieci i młodzieży,
- zasad bezpiecznego korzystania z Internetu,
- sposobów na zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa on-line,
- sposobów przekazywania wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa w Sieci,
- procedur reagowania w sytuacji zagrożenia oraz systemu reagowania na ujawnienie cyberprzemocy.

Sposoby osiągnięcia celów:

- wprowadzenie działań profilaktycznych w szkole, uświadamiających uczniom, nauczycielom, rodzicom zasady korzystania i zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,
- opracowanie konkretnych procedur reagowania w szkole na zjawisko cyberprzemocy,
- podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Adresaci programu:

- uczniowie,
- rodzice,
- nauczyciele,

a) zadania skierowane do uczniów:

- organizowanie szkoleń, wykładów i warsztatów oraz aktywizowanie uczniów do wymiany wiedzy. Podanie pomysłów na tworzenie filmów amatorskich, układanie scenariuszy w obrębie tematu bezpiecznego użytkowania Internetu, jego dobrodziejstw i zagrożeń,
- traktowanie „bezpieczeństwa dzieci w Internecie” również w kontekście propagowania otwartości na odmienność, tolerancji, kształtowania zachowań prospołecznych, wrażliwości na krzywdę i eliminowania obojętności oraz bierności,
- prowadzenie zajęć i warsztatów z zakresu komunikacji interpersonalnej, asertywności, umiejętności radzenia sobie ze stresem, zastępowania agresji,
- przeprowadzanie konkursów związanych z tematem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni,
- poinformowanie uczniów, że mogą się zwracać do nauczycieli z informacją o wszelkich przejawach przemocy również tej z użyciem nowych technologii,
- dopuszczanie anonimowych form zgłaszania informacji dotyczących aktów przemocy na terenie szkoły,
- konsekwentne reagowanie na zgłaszane problemy oraz zaistniałe incydenty;

b) pedagogizacja rodziców:

- aktywne włączanie rodziców we wszystkie działania podejmowane przez szkołę,
- poinformowanie rodziców o procedurach postępowania wobec dzieci zachowujących się agresywnie oraz stosujących przemoc z udziałem nowych technologii,
- organizacja szkoleń, spotkań informacyjnych dotyczących tematu bezpieczeństwa internetowego,
- tworzenie możliwości wyrażania swojego zdania i własnych propozycji w tym zakresie;

c) działania skierowane do Rady Pedagogicznej:

- zapoznanie Rady Pedagogicznej z założeniami programu polityki bezpieczeństwa internetowego,
- przydział zadań, ustalenie odpowiedzialnych za ich wykonanie,
- przeszkolenie Rady Pedagogicznej,
- zachęcanie do poruszania tematyki bezpieczeństwa dzieci w sieci oraz włączania tej problematyki do programów zajęć,

- zachęcanie do korzystania z propozycji edukacyjnej opracowanej zewnętrznie i udostępnionych w formie elektronicznej lub drukowanej,
- niezwłoczna i zdecydowana interwencja na wszystkie przejawy przemocy w tym te z udziałem nowych technologii,
- kontynuowanie tzw. drzwi otwartych mających na celu indywidualny kontakt nauczyciela z rodzicem,
- zredagowanie ankiet diagnozujących wymienione w programie problemy,
- zwołanie Rady Pedagogicznej poświęconej polityce bezpieczeństwa internetowego.

1) PROCEDURA UJAWNIANIA CYBERPRZEMOCY

a) ustalenie okoliczności zdarzenia: rodzaj materiału, sposób jego rozpowszechniania, ustalenie sprawcy oraz świadków zdarzenia:

- jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, należy przekazać informacje wychowawcy klasy, który jest zobowiązany poinformować o fakcie pedagoga szkolnego oraz dyrektora,
- pedagog, wychowawca oraz dyrektor wspólnie dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie,
- do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia, sprawców, ofiar oraz odnalezienie ewentualnych świadków,
- włączenie nauczyciela informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy;

b) zabezpieczanie dowodów:

- wszelkie dowody cyberprzemocy należy odpowiednio zabezpieczyć i zarejestrować (zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe, dane nadawcy-adres użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, adres strony WWW, na której ukazały się szkodliwe treści itp.),
- tak zabezpieczone dowody są materiałem, z którym powinny zapoznać się wszystkie zaangażowane osoby;

c) identyfikacja sprawcy:

- świadomość, że znalezienie miejsca pochodzenia materiału nie zawsze jest równoznaczne z odnalezieniem osoby odpowiedzialnej za działania cyberprzemocy. Sprawcy zazwyczaj ukrywają swoją tożsamość: korzystają z internetowych bramek smsowych, podszywają się pod innych użytkowników sieci, wykorzystują telefony innych uczniów,
- w identyfikacji sprawcy pomagają rozmowy z innymi uczniami oraz świadkami zdarzenia bądź osobami trzecimi.

JEŚLI USTALENIE SPRAWCY NIE JEST MOŻLIWE należy skontaktować się z dostawcą usługi. Jest on ustawowo zobowiązany do usunięcia z Sieci kompromitujących, obraźliwych bądź krzywdzących materiałów oraz do zablokowania konta. Jednak dane sprawcy nie mogą być udostępnione osobom prywatnym, ani szkole. Aby je pozyskać konieczny jest kontakt z policją.

- w przypadku gdy numer telefonu sprawcy jest zastrzeżony, operator sieci komórkowej musi podjąć kroki umożliwiające ustalenie danych oraz udostępnienie ich policji. W tym celu należy przekazać informacje o dacie i godzinie rozmowy, bądź nagrania na poczcie głosowej,
- w przypadku, gdy zostało złamane prawo, a nie udało się ustalić tożsamości sprawcy, należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgodnie z kodeksem polskiego prawa, które mówi o obowiązku zawiadomienia o przestępstwie,

(art.304§1 i 2 k.p.k-w przypadku cyberprzemocy przestępstwami ściganymi z urzędu są: włamania, groźby: karalna i bezprawna. Jeśli posiada się wiedzę o tych przestępstwach należy zawiadomić policję lub prokuraturę).

2) DZIAŁANIA WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY

Jeśli sprawca cyberprzemocy jest nieznan (nie jest uczniem szkoły):

- należy podjąć wszelkie czynności w celu przerwania aktu cyberprzemocy-zaczynając od zawiadomienia administratora serwisu (w celu usunięcia krzywdzących materiałów), kończąc na powiadomieniu policji lub prokuratury.

Jeśli sprawca jest znany i jest on uczniem szkoły:

- należy przeprowadzić rozmowę w celu ustalenia okoliczności oraz przyczyn zajścia oraz poszukania rozwiązania sytuacji konfliktowej,

- uczeń-sprawca powinien otrzymać jasny komunikat, że szkoła nie toleruje żadnych form przemocy,
- należy omówić skutki postępowania oraz konsekwencje, które zostaną wobec niego zastosowane,
- sprawca musi zostać zobligowany do zaprzestania jakichkolwiek form przemocy oraz do usunięcia z Internetu krzywdzących materiałów,
- w rozmowie ze sprawcą należy zwrócić szczególną uwagę na omówienie sposobów zadość uczynienia wobec ofiary,
- w przypadku gdy w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy;

d) powiadomienie rodziców sprawcy:

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o zaistniałym zdarzeniu, jego przebiegu oraz powinni zapoznać się z materiałem dowodowym, oraz decyzją dotyczącą dalszego postępowania z dzieckiem, a także o środkach dyscyplinarnych podjętych wobec ich dziecka,
- w miarę możliwości szkoła powinna podjąć próbę współpracy z rodzicami i opracować wspólny plan działania, do którego zobowiązany jest uczeń;

e) objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- praca ze sprawcą powinna opierać się na pomocy uczniowi w zrozumieniu wyrządzonej krzywdy oraz konsekwencji swojego zachowania. Ma ona za zadanie wpłynąć na zmianę postawy i postępowania ucznia, w tym zmienić cele oraz sposób użytkowania nowych technologii.
- w trudnych, uzasadnionych przypadkach można zaproponować rodzicom oraz uczniowi, poradę specjalisty z poza szkoły bądź udział w programie terapeutycznym;

f) zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec ucznia-sprawcy:

- trzeba pamiętać, że celem sankcji wobec sprawcy jest przede wszystkim zatrzymanie fali przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi,

- wzbudzenie refleksji na temat swojego zachowania, zrozumienie krzywdy, skrucha, zadość uczynienie i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości,
- pokazanie innym uczniom, że cyberprzemoc nie jest tolerowana i że szkoła efektywnie reaguje na jej przejawy,
- podejmując decyzję o rodzaju kary trzeba wziąć pod uwagę: rozmiar i rangę szkody, czas trwania prześladowania, determinacje oraz świadomość popełnianego czynu.

3) DZIAŁANIA WOBEC OFIARY CYBERRZEMOCY

Wsparcie psychiczne

Ofiara cyberprzemocy musi otrzymać pomoc i wsparcie emocjonalne, musi także zostać zapewniona, iż szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

Porada

Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby mógł czuć się bezpiecznie i co musi zrobić by nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

Monitoring

Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia, by dociec czy przypadkiem sytuacja po ukaraniu sprawców się nie zaogniła. W tym miejscu konieczna jest również współpraca z rodzicami, którzy powinni zostać przygotowani przez pedagoga szkolnego, jak zapewnić bezpieczeństwo i komfort psychiczny poszkodowanemu. W szczególnie agresywnych przypadkach cyberprzemocy, powinno się zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty.

W sytuacji gdy przypadek cyberprzemocy wymaga założenia sprawy sądowej, szkoła powinna powiadomić o takiej ewentualności rodziców ofiary oraz ucznia. Jednocześnie pomóc jej w przygotowaniu odpowiednich dokumentów sądowych uzasadniających i przedstawiających dowody winy oskarżonego.

4) OCHRONA ŚWIADKÓW CYBERPRZEMOCY

- ważne by w wyniku interwencji świadkowie nie zostali narażeni na działania odwetowe ze strony sprawcy,
- postępowanie interwencyjne wymaga od pedagogów wyjaśniających sprawę dyskrecji i poufnego postępowania,
- niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, ani upublicznianie jego udziału w sprawie. Jest to nieprofesjonalna metoda wyjaśniania sprawy, może ona sprawić, że świadek stanie się kolejną ofiarą, może również sprawić, iż następnym razem uczeń nie zgłosi informacji o zagrażającym zdarzeniu.

g) sporządzanie dokumentacji z zajęcia:

- pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym i jego opiekunami, a także ze świadkami zdarzenia

(dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, dane personalne osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń),

- jeśli rozmowa przebiegała w obecności wychowawcy (będącego w tym przypadku świadkiem) powinien on również podpisać sporządzoną notatkę,
- jeżeli zostały odnalezione i zabezpieczone dowody cyberprzemocy (wydruki, opisy smsów itp.), należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej;

h) powiadomienie sądu rodzinnego:

- jeżeli zaistniałego przypadku cyberprzemocy nie można rozwiązać przy użyciu środków wychowawczych jakimi dysponuje szkoła, sprawę należy przekierować, zgłaszając ją do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się w szkole, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, zwłaszcza jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka,
- w przypadkach szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

Problem niestosowania zasad netykiety istnieje nie od dziś i ważne jest by systematycznie przypominać młodym użytkownikom o zagrożeniach jakie niesie ze sobą praca i zabawa w sieci.

Pamiętajmy jednak, że mimo tych wszystkich zagrożeń Internet to wspaniałe źródło informacji i rozrywki. Trzeba jednak mieć "oczy szeroko otwarte" i nie dać się wciągnąć w niebezpieczne kontakty, nie ulegać pokusom, zachować kulturę słowa i nie przekraczać dozwolonych granic.

Pamiętajmy, że tylko wtedy będziemy bezpieczni w sieci.

Opracowały:

Iwona Szyszkowska

Iłona Słupczyńska